

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

MKUTANO WA SABA

YATOKANAYO NA KIKAO CHA ISHIRINI NA TATU

12 MEI, 2017

MKUTANO WA SABA

KIKAO CHA ISHIRINI NA TATU TAREHE 12 MEI, 2017

I. DUA:

Dua ilisomwa saa 3:00 asubuhi na Naibu Spika, Mhe. Dkt. Tulia Ackson na kukiongoza Kikao.

Makatibu mezani:

1. Ndugu Ramadhan Issa
2. Ndugu Zainab Issa

II. HATI ZA KUWASILISHA MEZANI

Naibu Waziri wa Elimu, Sayansi, Teknolojia na Ufundi aliwasilisha mezani Randama za Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara hiyo kwa Mwaka wa Fedha 2017/2018.

III. MASWALI

OFISI YA WAZIRI MKUU

Swali Na. 190: Mhe. Hasna Sudi Katunda Mwilima

Nyongeza: Mhe. Hasna Sudi Katunda Mwilima
Mhe. Raphael Japhary Michael
Mhe. Innocent Lugha Bashunga

Swali Na. 191: Mhe. Almas Athuman Maige

Nyongeza: Mhe. Almas Athuman Maige
Mhe. Raphael Japhary Michael
Mhe. Amina Saleh Mollel
Mhe. Frank George Mwakajoka

Swali Na. 192: Mhe. Juma Hamad Omar (kwa niaba ya Mhe. Abdallah Ally Mtolea)

Nyongeza: Mhe. Juma Hamad Omar
Mhe. Khatib Said Haji
Mhe. Cosato David Chumi
Mhe. James Francis Mbatia

OFISI YA RAIS (TAMISEMI)

Swali Na. 193: Mhe. Neema William Mgya

Nyongeza: Mhe. Neema William Mgya
Mhe. Suleiman Moshi Kakoso
Mhe. Ester Nicholas Matiko
Mhe. Mwanne Ismail Mchemba

Swali Na. 194: Mhe. John John Mnyika

Nyongeza: Mhe. John John Mnyika
Mhe. Saed Ahmed Kubenea

WIZARA YA ARDHI, NYUMBA NA MAENDELEO YA MAKAZI

Swali Na. 195: Mhe. Aida Joseph Khenan

Nyongeza: Mhe. Aida Joseph Khenan

WIZARA YA MAJI NA UMWAGILIAJI

Swali Na. 196: Mhe. Juma Othman Hija

Nyongeza: Mhe. Juma Othman Hija

Swali Na. 197: Mhe. Prosper Joseph Mbena

Nyongeza: Mhe. Prosper Joseph Mbena

WIZARA YA KILIMO, MIFUGO NA UVUVI

Swali Na. 198: Mhe. Martha Jachi Umbulla

Nyongeza: Mhe. Martha Jachi Umbulla
Mhe. Flatei Gregory Massay

WIZARA YA ELIMU, SAYANSI, TEKNOLOJIA NA UFUNDI

Swali Na. 199: Mhe. Raphael Masunga Chegeni

Nyongeza: Mhe. Raphael Masunga Chegeni
Mhe. Dotto Mashaka Biteko
Mhe. Esther Michael Mmasi
Mhe. Anna Joram Gidarya

IV. MATANGAZO:

1. Wageni mbalimbali kwenye *galleries* za Ukumbi wa Bunge walitambulishwa.
2. Waheshimiwa Wabunge walitangaziwa kuwa Semina chini ya CPA Tawi la Tanzania itakuwa saa 4:00 asubuhi, Jumapili katika Ukumbi wa Bunge.
3. Waheshimiwa Wabunge walitangaziwa kuwa kesho Jumamosi saa 9:00 mchana mechi itakayochezwa Uwanja wa Jamhuri kati ya Bunge na Veterani.
4. Wabunge wote wa CCM walitangaziwa kuwa saa 7:00 mchana kutakuwa na Kikao Pius Msekwa.
5. Waheshimiwa Wabunge walitangaziwa kuwa Ratiba mpya ya Vikao vya Bunge imetolewa ambayo itakuwa na siku za Jumamosi.

V. MUONGOZO WA SPIKA

1. Mhe. Shangazi 47(1)

2. Mhe. Stephen Ngonyani
3. Mhe. James Mbatia

Wote mwongozo wao ulihusu hali ya mafuriko inayotokea maeneo ya Tanga na Nchi nzima.

Mwenyekiti alitolea mwongozo kuwa anaamini Serikali wanaweza baadae kulitolea maelezo ya kujitosheleza kwa kuangalia hali inayoendelea kwa nchi nzima.

4. Mhe. Rhoda aliomba mwongozo kwa kutumia Kanuni ya 47(1) kwamba Rukwa wagonjwa jana walisubiri Madaktari hadi saa 2:00 usiku na Madaktari hakuna kwa sababu ya vyeti feki.

Mwenyekiti alimwambia hakuna mwongozo kwa mujibu wa Kifungu 68(7).

5. Mhe. Zuberi Zitto kwa kutumia Kifungu 69(1) aliomba mjadala wa Bajeti ya Wizara ya Maji uahirishwe kuwa michango ya Wabunge wengi inaonyesha Wizara hii iongezwe fedha na yakipishwa matumizi itakuwa haina maana.

Mwenyekiti kwa mujibu wa Kifungu 105 ni utaratibu mzuri sana kwamba Serikali kwa kushirikiana na Kamati ya Bajeti itafanya majumuisho kwa kuzingatia hoja zilizojitokeza wakati wa kujadili Bajeti za Wizara zote na mwisho Serikali wakati wa kupitisha *Appropriation Bill* watakuja na *Addendum* itakayoongeza mafungu yaliyopata nyongeza ya fedha.

VI. HOJA ZA SERIKALI

Hoja ya Waziri wa Maji na Umwagiliaji majadiliano yaliendelea kwa Wabunge kuendelea kuchangia hoja hiyo:-

63.	Mhe. Aisharose Ndogholi Matembe	-	CCM
64.	Mhe. Emmanuel Papian John	-	CCM
65.	Mhe. Mohamed Azizi Aboud	-	CCM
66.	Mhe. Subira Khamisi Mgalu	-	CCM

67.	Mhe. Esther Lukago Midimu	-	CCM
68.	Mhe. Deo Kasenyenda Sanga	-	CCM
69.	Mhe Njalu Daudi Silanga	-	CCM
70.	Mhe. Sebastian Simon Kapufi	-	CCM
71.	Mhe. Mohmoud Hassan Mgimwa	-	CCM
72.	Mhe. Katani Ahmad Katani	-	CUF
73.	Mhe. Catherine Nyakao Ruge	-	CHADEMA
74.	Mhe. Latifah Hassan Chande	-	CHADEMA
75.	Mhe. Kunti Yusuf Majala	-	CHADEMA
76.	Mhe. Frank George Mwakajoka	-	CHADEMA
77.	Mhe. Salum Mwinyi Rehani	-	CCM
78.	Mhe. Hussein Mohamed Bashe	-	CCM
79.	Mhe. Peter Joseph Serukamba	-	CCM
80.	Mhe. Oran Manase Njeza	-	CCM
81.	Mhe. Amina Nassoro Makilagi	-	CCM
82.	Mhe. Daniel Edward Mtuka	-	CCM
83.	Mhe. Marwa Ryoba Chacha	-	CHADEMA
84.	Mhe. Maftaha Abdallah Nachuma	-	CUF
85.	Mhe. Livingstone Joseph Lusinde	-	CCM

VII. KUSITISHA SHUGHULI ZA BUNGE

Shughuli za Bunge zilisitishwa saa 7:00 mchana hadi saa 11:00 jioni.

VIII. BUNGE KUREJEA

Saa 11:00 jioni Bunge lilirejea, mjadala wa Hoja ya Waziri wa Maji na Umwagiliaji uliendelea kama ifuatavyo:-

86.	Mhe. Conchesta Leonce Rwamlaza	-	CHADEMA
87.	Mhe. Maulid Said Mtulia	-	CUF
88.	Mhe. Desderius John Mipata	-	CCM
89.	Mhe. Salma Rashid Kikwete	-	CCM
90.	Mhe. Elias John Kwandikwa	-	CCM
91.	Mhe. Innocent Lugha Bashungwa	-	CCM
92.	Mhe. Abdallah Majura Bulembo	-	CCM
93.	Mhe. Mohamed Omary Mchengerwa	-	CCM
94.	Mhe. Hassan Elias Masala	-	CCM

95.	Mhe. Leonidas Tutubert Gama	-	CCM
96.	Mhe. Ridhiwani Jakaya Kikwete	-	CCM
97.	Mhe. Hamad Hassan Bobali	-	CUF
98.	Mhe. Luhaga Joelson Mpina	-	CCM
99.	Mhe. Isack Aloyce Kamwelwe	-	NW(Maji)

IX. KUHITIMISHA HOJA

Mhe. Gerson Hosea Lwenge (Mtoa Hoja) alipewa fursa ya kuhitimisha Hoja yake kwa kujibu mambo mbalimbali yaliyochangiwa na Wabunge.

X. KAMATI YA MATUMIZI

Bunge liliingia katika hatua ya Kamati ya Bunge zima na kuanza kupitisha Bajeti ya Wizara ya Maji na Umwagiliaji yenye mafungu mawili ya 49 na 05.

FUNGU 49:

Wabunge waliosimama kuomba ufafanuzi ni kama ifuatavyo:-

1. Mhe. Mary Michael Nagu alitoa shilingi na kuchangiwa na:-

(i)	Mhe. Joseph Roman Selasini	-	CHADEMA
(ii)	Mhe. Cecilia Daniel Paresso	-	CHADEMA
(iii)	Mhe. Kangi Alphaxard Lugola	-	CCM
(iv)	Mhe. Elias John Kwandikwa	-	CCM
(v)	Mhe. Mohamed Hussein Bashe	-	CCM
(vi)	Mhe. Hawa Abdulrahman Ghasia	-	CCM
(vii)	Mhe. Magdalena Hamisi Sakaya	-	CUF
(viii)	Mhe. George Boniface Simbachawene	-	Waziri
(ix)	Mhe. Ashatu Kachwamba Kijaji	-	CCM
(x)	Mhe. Jenista Joakim Mhagama	-	Waziri

Baada ya mjadala, mtoa hoja alirudisha shilingi.

2. Mhe. Cosato David Chumi alitoa shilingi na kuchangiwa na:-

(i) Mhe. Boniface Mwita Getere	-	CCM
(ii) Mhe. Japhet Ngailonga Hasunga	-	CCM
(iii) Mhe. Venance Methusalah Mwamoto	-	CCM
(iv) Mhe. Susan Limbweni Kiwanga	-	CHADEMA
(v) Mhe. Maulid Said Mtulia	-	CUF
(vi) Mhe. Luhaga Joelson Mpina	-	CCM
(vii) Mhe. Prof. Jumanne Abdallah Maghembe	-	CCM

Baada ya majadiliano Mtoa Hoja alirudisha shilingi.

3. Mhe. Peter Ambrose Lijualikali alitoa shilingi lakini kiti kilimzuia kwa kuwa suala alilozungumzia siyo la kisera.

4. Mhe. Riziki Said Lulida alitoa shilingi na kuchangiwa na:-

(i) Mhe. Riziki Shahari Magwali	-	CUF
(ii) Mhe. Salma Mohammed Mwassa	-	CUF
(iii) Mhe. Luhaga Joelson Mpina	-	N(Waziri)
(iv) Mhe. Cecil David Mwambe	-	CHADEMA

Baada ya mjadala, Mtoa Hoja alirudisha shilingi.

5. Mhe. Martha Moses Mlata alitoa shilingi, lakini kutokana na kuisha kwa muda uliongezwa kwa Kanuni ya 104(1), kiti kilitumia Kanuni ya 104(2) kufunga mjadala na Mafungu yote 49 na 05 yalipitishwa kwa mkupuo (*guillotine*).

Baada ya Bunge kurudia, Mtoa Hoja alitoa Taarifa ya kazi ya Kamati na kutoa Hoja ambayo iliungwa mkono, Bunge lilihojiwa na kupitisha Bajeti hiyo.

XI. KUPELEKA HOJA KWENYE KAMATI YA BAJETI

Kiti kilielekeza kwamba Hoja ya ongezeko la shilingi 50 kwenye tozo ya mafuta ya Petroli na Diesel ipelekwe kwenye Kamati ya Bajeti.

XII. KUAHIRISHA BUNGE

Saa 2:10 usiku Naibu Spika aliahirisha Bunge hadi tarehe 13 Mei, 2017 saa 3:00 asubuhi.